

Contribution ID: 68

Tür: Oral Presentation

Buzzati'nin "Büyük Sırrı": Nöroestetik ve Yapay Zekâda Estetik Değerin Oluşumu

18 Aralık 2024 Çarşamba 16:10 (30 dakika)

İtalyan yazar Dino Buzzati'nin 1960 yılında kaleme aldığı eseri Büyük Sır Büyük Portre (Il grande ritratto), bir bilimkurgu, bir öncülleme romanı olarak oldukça dikkat çekicidir. Duygular ve duygulanımlar yoluyla deneyim kazanarak bilinç kazanan bir yapay zekâ etrafında şekillenen anlatı temel itibarıyla bir süper bilgisayar ile insan bilincinin bir araya gelmesi üzerine şekillenen bir öyküyü ele almaktadır. Kaldı ki, roman Donna Haraway'in A Cyborg Manifesto (Siborg Manifestosu) başlıklı makalesinden yirmi beş yıl, Philip K. Dick'in kült eseri Do androids dream of electric sheep? (Androidler Elektrikli Koyun Düşler mi?) kitabından ise sekiz yıl gibi bir süre önce kaleme alınması yönüyle ilgi çekicidir. Konusu günümüz okuru için oldukça tanıdık olmasına karşın, Buzzati'nin eseri 1960 yılında yayınlanması dolayısıyla da türün pek çok eserinden önce okuru ile buluşmuş, hatta kimi noktalarda türün belirleyici eseri olmuştur. Nitekim, makinelerin estetik değer üretme kabiliyetine ve de estetik değer makine algısında oluşumuna dair öncü bir eser konumundadır. Bugün sıklıkla zihnimizi meşgul eden soru(n)lara odaklanmaktadır. Estetik değer zihinde oluşumu, makinelerin estetik değer üretebilme imkânı/kabiliyeti üzerinden, nöroestetik algıya uzanan bir düzlemde Buzzati okuru çetrefil bir gizeme sürükler. Gizemin merkezinde alışlageldiği üzere Buzzati'nin "tekinsizlik" kavramı ile birlikte bilimin gelişiminin yarattığı teknolojik sıçrama ihtimali de göze çarpmaktadır. Eserde tasvir edilen makinenin, sadece bilinç kazanması değil, aksine bir kimliğe kavuşarak, duygular ve duygulanım çerçevesinde, neredeyse bir cinsiyete sahip olması fikri sıra dışıdır. Bu çalışmanın amacı, Buzzati'nin eserini yapay zekânın nöroestetik ile olan olası bağı içerisinde ele almak, böylelikle de duyguların ve duygulanımların hem insan hem de makine özelinde estetik değer üretmedeki rolüne dair süregelen tartışmalara bir katkı sunmaktır.

Anahtar kelimeler: Buzzati, Nöroestetik, Estetik, Yapay Zekâ, Bilinç

Presentation language / Sunum Dili

TR (Türkçe)

Disciplines / Disiplinler

Literature / Edebiyat

E-mail / E-posta

ayyildiz@ankara.edu.tr

ORCID ID

0000-0002-8921-0463

Country / Ülke

TÜRKİYE

Institution / Affiliation / Kurum

Ankara Üniversitesi, DTCE, İtalyan Dili ve Edebiyatı

Başlıca yazarlar:: Bülent Ayyıldız (Ankara Üniversitesi)

Sunu yapanlar: Bülent Ayyıldız (Ankara Üniversitesi)

Session Classification: Session 2.3 (Day 1)

Track Classification: Congist'24: Interdisciplinary Approaches